

چرا نوروز اهمیت یافت

فاروق اینردی نیا

فروردین ۱۴۰۴

چرا نوروز اهمیت یافت

در آثار حضرت ربّ اعلی نکته مهمّی ذکر شده است که بسیار شایان توجّه است. در میان روزهای سال، روزی به حقّ نسبت یافته و تقدیس شده است. حضرت اعلی راجع به ماه اوّل سال صریحاً می‌فرمایند، "... مَثَل او در بین شهر مثل شمس است و سایر شهر مثل مرایایی هستند که ضیاء آن شهر در آنها مُشرق شده و در آنها دیده نمی‌شود الاّ آن شهر و آن را خداوند شهر بهاء نامیده بمعنی آنکه بهاء کلّ شهر در آن شهر است و اون را مخصوص گردانیده به مَنْ يُظهِرُهُ اللَّهُ و هر یومی از آن را بیکی از حروف واحد نسبت داده و یوم اوّل که نوروز است یوم لا اله الاّ الله است." (بیان فارسی، واحد ۵، باب ۳ / شهر: ماهها؛ شهر: ماه)

ملاحظه می‌شود که نوروز، یعنی روز اوّل از شهر البهاء، یوم توحید است؛ یوم اقرار به وحدانیت الهیه است؛ یوم مَنْ یظهره الله است؛ یوم منسوب به حضرت بهاء الله است. در واقع خداوند این یوم را به خود نسبت داده است. حضرت اعلی می‌فرمایند، "خداوند عالم در میان ایّام یومی را منسوب بخود فرموده و آن را یوم الله خوانده و ضامن شده هر که حق و حرمت آن یوم را شناسد و آنچه خداوند فرموده در آن عمل کند مثل کلّ سال جزا دهد او را و یک مثقال ذهب صرف در آن مثل سیصد و شصت و یک مثقال است که در سبیل خداوند صرف نموده باشد و همین قسم در کلّ اعمال و شئونات خیر جاری نموده امرالله را و آن یومی است که شمس منتقل می‌گردد از برج حوت به حمل در حین تحویل چه لیل واقع شود و چه نهار سزاوار است که اقلّ از عدد واحد آلاء نباشد و فوق مستغاث..." (بیان فارسی باب ۱۴ از واحد ۶ / نهار: روز؛ عدد واحد: نوزده؛ مستغاث: ۲۰۰۱)

در عظمت این یوم آن که روز اوّل این ماه، یعنی نوروز، روز مَنْ یظهره الله است زیرا در همان باب می‌فرمایند، "در یوم من یظهره الله که یوم اوّل یوم او است و مَثَل او مثل شمس است در نهار، باو هدایت یافته..."

حضرت اعلی در هیچ یومی اجازه نداده‌اند که برای پذیرایی تعدّد نعمت‌ها وجود داشته باشد. زیرا تعدّد نعمت‌ها مخصوص یوم نوروز است به تصریح مبارک: "در غیر این یوم در بیان اذن داده نشده تلذّذ بآلاء و نعماء متعدّده ... و همچنین در ضیافت محبوب است که بر یک نعمت شود ولی اعلای آن.... و تعدّد آلاء و نعماء را بتعدّد مجالس قرار دهند که این اقرب است بتقوی عندالله." (باب ۱۴ از واحد ۶)

حضرت بهاء الله این یوم مقدّس را مورد تأیید قرار داده و آنچه را که حضرت اعلی تسمیه فرموده‌اند تصدیق کرده‌اند و حتّی در کتاب مستطاب اقدس می‌فرمایند خوشا به حال کسی که در این یوم فائز شود: "طوبی لمن فاز بالیوم الأوّل من شهر البهّاء الذی جعله الله لهذا الأسم العظیم." (کتاب اقدس، بند ۱۱۱ / خوشا به حال کسی که برسد به روز اوّل از شهر بهاء که خداوند برای این اسم عظیم قرار داده است.)

حال، در این روز، طبق نصّ مبارک، باید عملاً برای این فضل الهی که اهل عالم را احاطه کرده است، شکر الهی را به جای آورد. زیرا آن را "صدر شهر" یعنی در رأس جمیع ماهها قرار داده است و در این روز است که نفعه حیات بر کلیّه کائنات می‌وزد. در پایان این بند از کتاب اقدس تصریح دارند، "طوبی لمن أدركهُ بالروح و الریحان." (خوشا به حال کسی که در کمال مسرّت و شادمانی این روز را دریابد.) چنین شخصی به شهادت خداوند از جمله کسانی است که در زمره فائزین هستند.

لذا، اهمّیت این یوم نه در عید نوروز بودنش است نه در عید صیام بودنش. گو این که هر دو اصطلاح مزبور در نصوص وارد شده است. مثلاً در لوحی از قلم اعلی، راجع به وصول چای ارسالی یکی از احبّاء، نازل، "... چهار جعبه چای آخر در یوم عید صیام بدیع وارد و مخصوص در حضور مبارک طبخ شد و مقبول افتاد." (مجموعه آثار قلم اعلی، شماره ۳۱، ص ۱۸۱) در لوح دیگر راجع به زمان عید رضوان، که عید نوروز را مبدأ قرار داده‌اند، جمال قدم می‌فرمایند، "از عید اعظم ستّوال شده بود اول آن بعد از انقضای سی و دوم از عید صیام است که روز اول شهرالیهاء اوّل سی و دو محسوبست و یوم سی و دوّم حین صلوة عصر جمال قدم وارد رضوان شدند." (امر و خلق، ج ۴، ص ۸)

اصطلاح عید نوروز بیشتر تکرار شده و در کتاب اقدس خطاب به کسانی که روزه می‌گیرند تصریح شده که نوروز را عید قرار داده‌اند: "قد کتبنا علیکم الصّیام ایّاماً معدودات و جعلنا النّیروز عیداً لکم بعد اکمالها." (بند ۱۶/ صیام را روزهای شمرده شده‌ای بر شما واجب کردیم و نوروز را برای شما عید قرار دادیم. در واقع نوروز را عید ایّام صیام قرار داده‌اند.)

بنابراین، این یوم از لحاظ اهمّیت "یوم الیهاء من شهر الیهاء" است که به نام مقدّس حضرت بهاءالله، مشیت اوّلیه، من یظهره الله، مبعث رُسل و مُنزل کتب تسمیه شده است. از لحاظ قدمت به عید نوروز نامیده شده که حضرت عبدالیهاء تصریح دارند، "این عید از قدیم الایّام محترم بوده، حضرت اعلی، روحی له الفدا، تجدید نمودند و جمال قدم هم در کتاب اقدس تأکید و تصریح فرمودند." (خاطرات حبیب، ج ۱، ص ۲۷۵)

بنابراین، نوروز روز تازه‌ای نیست، بلکه در فرهنگ ایران باستان ریشه دارد و حضرت بهاءالله با قرار دادن آن به عنوان عید آغاز سال، عید پایان ایّام صیام، برای آن ارزش جدیدی قائل شدند و از همه مهم‌تر آن را با یوم مخصوص و منسوب به خود قرین ساختند. لذا شاید بتوان گفت اسم این روز "نوروز" است و به علتّ مقارنت آن با پایان ایّام صیام "عید ایّام صیام" است ولی اهمّیت آن به علتّ انتسابش به نفس مبارک حضرت بهاءالله است و باید عظمت و تقدّس آن را به این علتّ دانست. این که با نوروز در یک یوم واقع شده نشانه فضل الهی نسبت به فرهنگ باستانی ایران، و قرار گرفتنش به عنوان عید ایّام صیام، لطف خداوند به بندگان صائم، است.